

*„Brațele noastre, coasele și ferul de la plug! Vai de acela,
care ar încerca să supună acești munți! Va mușca
pământul!”*

(Craiul munților)

AVRAM IANCU – erou național.

Avocat român transilvănean, Avram Iancu a jucat un rol important în [Revoluția de la 1848](#) din [Transilvania](#). A condus [Țării Moților](#) în anul [1849](#), calitate în care a comandat armata românilor transilvăneni, cu ajutor austriac, împotriva trupelor revoluționare maghiare ale lui [Lajos Kossuth](#).

- S-a născut în anul 1824, în satul Vidra de Sus, județul Alba (azi Avram Iancu).
- S-a stins din viață în ziua la 10 septembrie 1872, la Baia de Criș, fiind îngropat la Țebea, județul Hunedoara

STUDII: a urmat clasele elementare la Poiana Vadului și Abrud, gimnaziul inferior la Zlatna și gimnaziul superior la Liceul Piarist din Cluj; Institutul Superior din Transilvania (1841-1843), Facultatea de Drept din Cluj (1844-1847). Din anul [1846](#) a devenit cancelarist la [Târgu Mureș](#). Își ia examenul de avocat în anul [1848](#).

ACTIVITATE: cancelist la Tabla regească (suprema curte judiciară a principatului Transilvaniei), făcând cenzura de avocat după 3 ani; în 1847 se află în Cluj la dietă ca observator; participant la reuniunea „canceliștilor” maghiari și români de la Târgul Mureș din 24 martie; se alătură fruntașilor intelectualității românești transilvănene, luptătoare pentru emancipare socială și națională, fiind printre inițiatorii și organizatorii adunărilor de la [Blaj](#) din [30 aprilie](#), 3/15 – 5/17 mai și 2/14 – 16/28 septembrie 1848; la 15 mai, la Marea adunare națională de pe Câmpia Libertății, Avram Iancu sosește în fruntea a 10 000 de moți organizați, fiind primit cu mare însuflețire de mulțimea adunată; prefect, conducătorul de frunte al oastei populare în timpul Revoluției române de la 1848-1849 din Transilvania, Avram Iancu a condus apărarea Munților Apuseni, transformați într-o cetate de necucerit, respingând cu mult succes trupele maghiare; în februarie 1850 se află la Viena unde o numeroasă delegație românească stăruia pentru luarea în considerare a revendicărilor naționale, dar acestea sunt refuzate cu perfidie; încă din august 1849, după capitularea trupelor ungurești, guvernul austriac propusese decorarea lui Iancu și a căpitanilor săi, dar el va refuza decorația, motivând refuzul: „Să se decoreze mai întâi națiunea cu împlinirea promisiunilor”; maltratată și arestat, Iancu va reveni în mijlocul munților unde se va stinge din viață la numai 48 de ani. „Craiul Munților” va rămâne însă în inimile moților ca un erou, luptător pentru drepturile și libertăților românilor, legendă veșnic vie a Apusenilor.

LUCRĂRI PUBLICATE:

- „Trei raporturi ale acelor prefecți de legiuni românești care în anul 1848-49 au susținut luptele cu insurgenții unguri până la intrarea trupelor imperiale în Transilvania” (Sibiu, Editura „Observatorului”, 1848);
- „Raportul lui Avram Iancu, prefect al unei legiuni românești despre faptele oastei poporane, care a stat sub comanda lui, în anii 1848-49” (Sibiu, Editura Redacțiunii „Observatorului”; „Ghinda și sabia: Jurnal de război cu ungurii” (Ediție de I.E. 1995)

APRECIERI: Paul Abrudan, Alexandru Ciura, Silviu Dragomir, Florian Dudaș, Ioan Georgescu, Nicolae Iorga, Ștefan Pascu, Ioan Ranca, ș.a.

„Avram Iancu era unul dintre acei bărbați eminenți ai poporului dacoromânesc care fusese încălzit și pătruns în adâncul sufletului său de sacrul foc al libertății [...] Avram Iancu a fost sacrificiu al simțului său de libertate și onoare, al înflăcărați sale amoare către națiune și al devotamentului său sublim pentru patrie, tot atâtea virtuți pe care oamenii de origine nobilă și de bună educațiune le respectă și la inamicii lor.”

George Barițiu (1872)

„Iancu, care asculta cum se împărțesc „domnii” pe pielea bietului țăran, gemea ca un taur înferecat și tremura ca varga, o convulsie și nervozitate l-a cuprins: îl scuturau frigurile.”

Iosif Sterca Șuluțiu (1897)

„Scurt timp avusei fericirea să fiu cu Iancu, dar acest scurt timp fu plin, cum văzurăți, de momente cele mai dramatice. Figura lui când îl aflai în piață zicând în fluier înconjurat de țerani, suirea lui pe munte în capul șireagului oaspeților, surprinderea lui zicând în fluier pe un colț de stâncă pe Detunata, scena cu toastul și în fine despărțirea și disparițiunea lui nu știu cum fantastică sub razele blânde și îngăimate ale lunii, toate acestea mi-au rămas adânc întipărite în inimă, și cu toate acestea, nu știu cum și nu știu de ce, am plecat cu un gol în sufletul meu, ca și cum nu l-aș fi văzut de-ajuns!”

Aron Densusianu (1895)

„Avram Iancu a aparținut generației europene de la 1848, aceluși grup de tineri intelectuali din toate țările care au imprimat impulsul necesar pentru schimbarea vechii structuri a societății și a politicii și a elaborat idealurile în baza cărora poate fi clădită o nouă Europă... Ca și contemporanii săi di Italia sau Irlanda, el a crezut în forța constructivă a ideilor, mai a acelor idei exprimate în lozinca tuturor revoluționarilor – libertate, egalitate, fraternitate – și în capacitatea lor, atunci când erau formulate limpede și apărate cu consecvență, de a transforma monarhia habsburgică și, de fapt, întreaga Europă... Sentimentul său de fraternitate era mai puternic decât cauzele îndeajuns de obscure ale disensiunii dintre popoarele oprimate ale monarhiei, și credința sa în triumful suprem al dreptății spulbera rămășițele conservatorismului, căci el căuta armonia și pacea iar nu rivalitatea și conflictul.

Iancu a împărtășit de asemenea spiritul romantic sau eroic al epocii sale; fără acest spirit, acțiunile sale sau însăși ideea de naționalitate ar fi de neînțeles. Credința sa, aproape biblică, în bunul simț funciar al poporului și inspirația pe care și-o trăgea din trecut, adică din originea romană a poporului român, sunt ilustrări vii în această privință.

Keith Hitchins (1972)

„Oamenii libertății, ascultând și urmând, fără abatere, din convingere, cu toată încrederea, pe Iancu, care a știut să se impună, necontestat, și să fie recunoscut, de asemenea necontestat ca „Crai al Munților”, au îndurat suferinți, au cunoscut privațiuni de tot felul, au vărsat sânge pe altarul libertății, dreptății și naționalității, mângâindu-se și îmbărbătându-se cu apropiata împlinire a sorocului. Un popor de eroi și martiri, condus de eroi și martiri, iar în frunte tuturor Iancu.”

Ștefan Pascu (1972)

„Analizând viața lui Avram Iancu în lumina unei informații mai cuprinzătoare, istoria critică nu poate decât să confirme voința sa neînfrântă de izbândi drepturile națiunii și dragostea nețârmurită față de poporul din munții cei mai săraci ai Transilvaniei. A fost reprezentantul cel mai de seamă al revoluției române transilvănene, și un veritabil erou al poporului, ale cărui virtuți le-a făcut să strălucească peste veacuri ca o pildă vie urmașilor iubitori de patrie și ca un izvor luminos de mândrie națională.”

Silviu Dragomir (1965)